

פרוטוקול מס' 30/ב

מישיבת ועדת הפנים

שהתקיימה ביום ג', כ"ג באב תשי"ג - 4.8.53
(בשעה 8,45)

נוכחים:

- היו"ר נ. חת.
- ע. אסף
- ר. בטסרני
- ד. הכהן
- ש. הלל
- מ. מזני
- י. חביבי
- י. ישעיהו
- ח. מיגורי-כהן
- א. פרי
- ג' פלש

מזמנים:

שר המסחר והנועסיה - מר פ. ברנסטיין.
 מר הלוי - מנהל חטיבת הסיון.
 ד"ר פרלמוטר - היועץ המשפטי של חטיבת הסיון.

- נ. מינץ
- ש. לורנץ

מר מויאל - המנהל הכללי של משרד הפנים.
 מר לנדמן - מטעם משרד הפנים.

דו"ד-דיון:

- א) בעיית גידול חוזרים בהרץ.
- ב) שאלת הבחירות לעיריית נצרת.

היו"ר נ. חת:

אני פותח את הישיבה במסין את הדיון על הסעיף.

י. ישעיהו:

בענין זה הולכות שלובות יחד שתי גישות: הגישה האחת רוצה בביעור החוזיר לא קודם-מטעמים דתיים אלא מטעמים לאומיים, וכאן ברצוני להגיד כי בדברים רבים לפי דין-תורה יש איסור באכילתם בשעה שאין איסור בגמלים-הגמלים ואפילו הטפנים אין איסור לגדלם בדין תורה, אלא סדר מסויים כאשר היו לו צרות מן החוזיר הכריזו "ארור מגדל חוזיר". גישה זו גורסת שאין לגדל את החוזיר בגבול ישראל מטום הזכרון ההיסטורי המעליב והמבזה.

הגישה השניה אשר מתפסת דרכים לאיסור אכילת חוזיר גורסת גם תפצה ומכירה.

ובכן, שתי גישות אלו הולכות שלובות יחד עד לנקודה מסויימת ואחר-כך מסתבר שהענין מסתבך. מה שנוגע ללורנץ ומינץ זה כבר מסתבך לעניינים של קואליציה ואופוזיציה ואז מתחיל הדבר להיות בלתי בוח ובלתי נעים ולכן אף לא הסתתפתו בוויכוח האחרון, הפרוצדורלי, שהיה במליאת הכנסת, משעבר הכדור למגרס המסחיקים של אופוזיציה וקואליציה.

ועדת הפנים,
4.8.53

זו.

כאשר הובאו הצעות המטמלה - וברצוני להגיד שבאו במאוחר, בהדגשה על המאוחר, כי אילו ניתנו סיכומי המטמלה כמה חודשים קודם היו מניחים את הדעת, ואני זוכר כי אותם האנשים אשר מתנגדים לזה עכשיו, ההיכ מין חזני ואני, כאשר באנו אל סר החקלאות ושר המסחר והתעשייה בזמנו כמעט שהינו מוכנים להסתפק באותם הדברים שהמטמלה הציעה עתה, אלא שההסתנות שהיתה בענין זה והסתייבה הביאו לידי-כך שקיצרו רותם של המעוניינים והוכנסו הצעות חוק לכנסת אשר עברו בגילגול אחרון לוועדה - ואינני מתאר לי שמה שהחליטה הכנסת להעביר לוועדה אינו כולל את הצעות החוקים זה בהחלט כולל - ומכיון שכבר הוכנסו הצעות החוקים בענין זה הרי באו הצעות המטמלה במאוחר גיש בהן טעם מדי.

אני מבין שלגבי הגישה הראשונה אשרה המטמלה את גידול החזירים בתחום מדינת ישראל פרט לאיזור נצרת. אפשר אמנם לקבל זאת - וקיים דבר כזה גם בהלכה - אפילו מנקודת ראות דתית הוכרו על מקום טוריים מבחינה זו שהוא חוק - לארץ ואילו בכל גבול ישראל גידול חזיר אסור. אפשר להחליט עם זאת אף שאין זה מבניה את הדעת לגביי בטלב זה. אולם לגבי הגישה השנייה, לגבי אלה הגורסים באיסור מכירת החזיר ואכילתו בארץ בוודאי ובוודאי שאין זה מספיק, ואין להקל בגישה זו. להיפך, אני תומך בה, ויחולט מה שיוחלט ותהיה עמדתו של חברי וידידי הנכבד והיחיד. הכהן מה שתהא - הוא חייב להבין מה זה בשביל יהודי דתי לעבור ליד חנות בסביבה יהודית, בעיר הבירה, בקירבת בנין הכנסת, שעה שמוכרים בשר חזיר בפרהסייה ויהודים עומדים בתור וקונים זאת. גם המתנגדים והמתקוממים חייבים להבין את הצד הרגבי שבדבר ולא לקל בכך.

ובכן, אילו היתה המטמלה מוסיפה על סיכומיה אי-אילו צעדים לגביי בצורה הסניחה את הדעת את תמונת החזיר מנצרת על-פני הארץ כולה אפשר היה לקבל את הצעותיה מתוך הרגשה שיש בהן כדי לענות לא במאה אחוז, אבל בסמוכים-טבעים אחר על שתי הגישות גם יחד - הגישה המתנגדת לגידול חזיר בתחום מדינת-ישראל והגישה הגורסת מניעת המכירה וההפצה בפומבי והסתגעות במראה ובמאכל חזיר.

הייתי מציע על-כך למטמלה - ואני פונה אל שר המסחר והתעשייה מר ברנשטיין - להוסיף עוד הגבלה אחת: שלא יופץ החזיר מנצרת. זוהי נקודת התורפה שבהחלטות המטמלה ואין המטרה מוטבת אלא אם ייעשה פטור למניעת המכירה וההפצה מנצרת. באם תיענה המטמלה לנקודה זו הריני מוכן מצדי לקבל את הצעותיה.

ט. חזני:
קודם-כל ברצוני לנצוק בצד הפורמלי שבתפקיד וסמכותה לוועדה בנושא לדון בענין זה. לגבי ידי ברור הדבר, ויש לי הרגש טרבים מחברי-הכנסת הבינו ריבויי. הכנסת כאשר החליטה להעביר את הענין לוועדת הפנים התכוונה להעביר את כל המסכת, כלומר, את ההצעות לסדר-היום אשר עמדו על הפרק בכנסת ובזה סרה יית סמכותה לוועדה.

ע. אסף:
הכנסת העבירה לוועדת הפנים רק את הצעות המטמלה ולא דבר אחר.

ט. חזני:
כיצד התחיל הענין, האם שהודעת המטמלה?

היוזר נ. חת:
בהחלטה שנתקבלה בישיבת הכנסת אמנם נכתב כולל הצעת החוק, אולם כאשר סאלתי את שר קליבנוב שהיה יוזר אשר לי שאין זה נכון. גם אם נכתב כך בהחלטה הרי ברור שהדיון בוועדת הפנים אינו יכול להתנהל כפי שהוא מתנהל לגבי הצעת חוק שהועברה לוועדה לאחר הקריאה הראשונה בכנסת.

למען הסדר הייתי מציע שלא נתורכח על-כך ונדון על הצעות המטמלה ועל הצעת החוק גם יחד.

זו.

ט. וזני:

מתחתי מצד הפורמלי על-מנת להקדים ולומר שהוועדה לכל הדעות יכולה לדון

לא רק על הצעות ומסללה כי גם על הצעות החוקים שעמדו על הפרק במליאת הכנסת.

אבל הוועדה יכולה לקבל את הצעות המסללה?

היו"ר ב. חת:

ט. וזני:

כן, אולם הוועדה יכולה ורשאית לדון בכל האספקטים של הענין הזה. אשר לגוף הענין - מה זה חזיר? זאת הסביר בכוון קודמי הנכבד - לא רק בדין ישראל כי גם בדין תורה חזיר הוא בהמה טמאה כיתר הבהמות הטמאות האחרות. מה זה חזיר בתודעתו האומית מטורחית וההיסטורית של העם במשך כל הדורות-בדומה לי שאין צורך לחזור ולהסביר עתה. די לומר שהענין הזה הוא כל-כך משוקץ בתודעתו הלאומית והמטורחית של העם עד שלא הוציאו את המלה הזאת יהודים מפייהם במשך דורות רבים וקראו לחזיר בשם אחר, וכתוקף הסתלסלות מטיבות היסטוריות הפך לסמל בו נבדל העם היהודי מן העמים האחרים. טעניין, שפלוריוס בפילון האלכסנדרוני כבר מתורכח עם היוונים בכלכסנדריה בטאלת חזיר, ובספר הוויכוח נגד אפיון כבר מסופר על דברים אשר חסנו אותם בילדותנו בעיירות הקטנות, שכאשר רצה יוני להרגיז ולהספיל יהודי היה טרחה לו כנף בגד עטוי מחזיר וזה כבר סימל וביטא את הטמאה והרוגז ואת ההבדל בין שתי העולמות האלה, העולם היהודי והעולם הנוצרי או העולם ההלניסטי, ובמשך כל הדורות שלאחר-כך, טעה שהיהדות היתה נתונה בתוך העולם הנוצרי שיכס החזיר סמל התיעוב והניאוף ההספלה והזיכוי בתודעתו הלאומית של העם, מתוך כך הבינו חברים-כנסת רבים, מתוך כך הבינו אף אנשים בלתי דתיים להתנגדותנו הנמרצת, הבינו גם הם שבמדינת ישראל לא יתכן שיגדלו חזירים והדגש הוא באמת על גידול והפצה ולא על אדם האוכל זאת בביתו. ושוב אין צורך לחזור ולתאר את הצער והרוגז שדבר זה מעורר לא רק בחוגים הדתיים, לא רק בחוגי אוכלי סדר, כי גם בחוגים שאינם מקפידים על כשרות, אין צורך לחזור על התיעוב והצער והרוגז שדבר זה מעורר.

ישנם ויכוחים רבים בתוך המדינה לא על רקע פוליטי, כי אם על רקע רוחני בין מרכזים רוחניים ותרבותיים שונים, וישנן תפיסות שונות על יחודה ועצמיותה של מדינת ישראל והעם הישראלי בתוכה, ובאופן תיאורטי יודע כל אחד שערב ישראל הוא עם שיונוז אלא שבטאלת הסמלה שהיה ייחודי, כיוצא מתבטא הייחוד בחייו היהודי, המוסביים, המטפטיים, ובשטח זה מעטים הקברים אשר מבטאים את עצמיותו של העם הזה בניגוד לעולם ההלניסטי, או העולם הנוצרי אשר אתם באו במגע במשך הדורות, הטבת - כפי שחוגים חילוניים היו רוצים לדאוגו אינה מבטאת ייחוד זה באשר לנוצרים יום ראשון וזה רק טעין לבוש מסויים לתוכן מסויים, ובכך מהו הדבר המבטא ייחוד את עצמיות העם - כך יש לזעזע, להבליט את עצמיותנו המיוחדת טעה שהדבר בעוץ עמוק בתודעתו ובתחושתו הלאומית המטורחית וההיסטורית של העם.

לא ארחיב את הדיבור על כך יותר על-כל-פנים לא באזני המטמלה צריך לומר זאת, כי היא מצאה שהדבר לא יתכן והרשיה - שמצאה לנחוצ להפס דרכים כיצד לבער את הנגע הזה, שפע מנה, שמכירה המטמלה שאין דין חזיר כדין שפן מבחינה זו, אלו שמבחינה זו יש להעריך את החלטת המטמלה לגבי יעילותה המעשית - וזני מביח שהמטמלה מבינה שהמדינה חייבת לאחוז באמצעים לביעור הנגע הזה אלא שהיא טצה במה לידי המטמלה הזאת, מטיבההו או אחרת, שאינה יכולה לחוקק חוק לניסוף גידול חזירים. אם אבחון את החלטת המטמלה מתוך אספקט זה אין לי אלא להיתלות באילן גידול היוגב ממולי, אבינום הלו, אשר טמא בישיבה האחרונה, שתקנות אלה של המטמלה לא יפתרו את הבעיה, ואמנם צדק, כי כל עוד לא נבקטו טרם אמצעים שלא יאמטרו את העברת בשר החזיר מאיזור גידולו ליתר איזורי הארץ לא עשינו למעשה ולא כלום, ואמשר להיפך אמילו, שהענין עלול עוד להתפתח מטעם פשוט, שאם יש דיר חזירים ליד רמלה או ליד ספריה של הפרעל המזרחי שהרי יפתח בעל הדיר מטעמי אבלה; ובאיזור בצרת

יוכל לעומת זאת לגדל את חזיריו ללא חשש והענף אף עלול להתפתח בתנאי עבודה ואספקה זולים יותר. על-כל-פנים אין סיבה ואין יסוד שיצטמצם גידולם ואם ראה מישהו צל של אפשרות לריסון גידול החזירים על-ידי יצואם לחוץ-לארץ וניצול הכסף שיתקבל עבורם להקמת בר ארוזים - הרי שמענו שכל העניין זה נחשל והם פרים ורבים בכל המדינה והעברה מאזור אחד למשנהו אינה פותרת את הבעיה שגם המטלה מצאה לנכון לפתור אותה. ואם, למשל, חברי במטלה נתנו דעתם על התקנה הזאת של המטלה אין זאת-אומרת שהסכימו לה אלא שהשלימו עמה בבליית ברירה מכיון שהצעתם לחוקק חוק לא נתקבלה על-ידי המטלה ואינני חושב שזה טולל ממני ומכל חבר-כנסת אחר, ביחוד מאלה שחתמו על הצעת החוק, להביע דעתנו כי ההצעה אינה בראיית לנו וכי אנו מציעים לחוקק חוק בענין זה.

אני מרחיק לכת ואמר, כי לפי עניות-דעתי אין המטלה, או הקואליציה - וכך אמרו חברי רבים בזמן שהתקיימה פעם אסיפה בינסיעתית בענין זה - צריכה לדרוש מחבריה תמיכה בהצעת המטלה בענין זה. זה לא יורה מרחיקת לכת. אין זה ענין של פרסטיז'ה מצד המטלה שהיא מתחייבת להגן עליה. היא הציעה אמנם הצעה שאין לשנות באמצעים יותר דרסטיים אולם אם הרוב בכנסת או הרוב בוועדה חושב שיש לבוא באמצעים יותר דרסטיים אין המטלה, לדעתי, בתור שכזאת יכולה להתנגד לזה, אם כי יכול חבר-מטלה להתנגד לזה מטעמים אלו או אחרים, אבל אין המטלה צריכה להיפגע על-ידי-כך.

מסוים-כך, לאחר שפנינו למטלה, אני פונה

אל חברי-ועדת הפנים ובראש ובראשונה לחברי הכנסת אשר חתמו על הצעת החוק בדבר גידול חזירים, כי אף-על-פי שהמטלה מצדה העבירה הצעה אחרת אין זה סותר ואין זה אומר שאנו מתחייבים לתמוך בהצעה זו ולא להביא הצעה מרחיקת לכת מצדנו. הן ידוע לאותם החברים שאף בטעה שהבאנו את הצעת החוק אשתקד ידענו שיש מתנגדים לה במטלה וגרסנו לענין זה תורג מנדר היחסים המקובלים בין המטלה והכנסת. אמרנו, שהמטלה בנדרון זה צריכה, אם אינה רוצה או אינה יכולה להביא הצעת חוק, להשאיר יזמת חקיקה לחברי הכנסת, ואילו עתה כשהובא הענין על שולחן ועדת הפנים על המטלה להשאיר את יזמת החקיקה לחברי הוועדה. אני חוזר ופונה, ואומר- כן, לאותם החברים אשר חתמו על הצעת החוק לעמוד בהם ולא לחזור, ואילו אל חברי הוועדה כולה אני פונה להמליץ על צורך בחוק, חוק לגיסור גידול חזירים. בהם לא יקבל רוב הוועדה הצעה זו אציע לה שתמליץ ותתווה דעתה בחיוב לגבי צווים אדמיניסטרטיביים, לפחות, הנבע הנה מתוך איזורי הארץ על-ידי מניעת העברת בשר החזיר, פרט לנציגים זרים, וכדומה, שהאיזור שבו יגודלו החזירים ליתר האיזורים בארץ.

היוזר נ. חת:

בקרר לצד הפרוצדורלי, עד כמה שזכור לי, הוצעו כמה הצעות לסדר-היום בכנסת, אולם המטלה ביקשה לא לקבוע דיון ולהחליט החלטות עד שתקבע עמדתה. המטלה קבעה עמדתה ובטעה שהעמיד היוזר טר קליבנוב את ההצעות להצבעה, והיו שלוש הצעות - (א) הודעת המטלה; (ב) הצעת חוק; (ג) העברה לוועדת הפנים - החלטת בהצבעה שניה להעביר את המטלה לדיון בוועדת הפנים, ומשהועבר הענין לוועדה אין היא יכולה להחליט, כדברי החיט חזני, על הצעה מרחיקת לכת, או על צווים אדמיניסטרטיביים. על הוועדה להציע לכנסת אך ורק את מסקנותיה **הדעה** ביחס להצעות שעמדו על סדר-היום: אם לקבל את הצעת המטלה או לדחותה; ואם לקבל את ההצעה לסדר היום בדבר קבלת חוק או לדחותה. תפקיד הוועדה הוא לייצג לכנסת בענין זה, על-כל-פנים **כך** ישתמע הדבר מנוסח החלטת הכנסת ולא אחרת, וברור שבענין זה אין הוועדה יכולה לסלול מהכנסת את הזכות לקרוא ראוונה ועל-כן אנו יכולים רק לדון בדבר מסקנות שאנו מציעים לעצם ההצעות שעמדו על הפרק ולא לעצם הענין.

ועדת הפנים,
4.8.53

זו.

ב. סינף:

ברצוני להעיר ליו"ר הנכבד, מר חת, שאם ייטיב לראות בפרוטוקול ישיבת הכנסת הרי שט כתוב שהענין נמטר לוועדת הפנים כולל הצעת החוק, כלומר, שהכנסת לא הסתפקה בהודעת הממשלה והחליטה להעביר את הבעיה, כולל את הצעת החוק, לוועדת הפנים.

ג. אסא:

מה החליטה הכנסת להוריד מסדר-היום באותה ישיבה?

מה כתוב שם?

ד. הכהן:

היו"ר נ. חת:

בפרוטוקול האותה ישיבה נכתב - אם כי היו"ר מר קליבנוב טען שגם זה אינו נכון - והוחלט, כי ההצעה להעביר את הענין לוועדת הפנים, לרבות הצעת החוק לאיסור גידול חזיר בארץ, נתקבלה. נאמר כאן את "הצעת החוק" ולא את "החוק". אם גם נקבל את מה שנכתב כאן הרי כל הבעיה היא רק בעיה פרוצדורלית ולא לעצם הענין, מאחר שהשאלה לא עמדה בקריאה ראשונה בכנסת ולכן אי-אפשר להביא לוועדה חוק כזה.

ב. סינף:

מה, לדעתך, צריכה הוועדה לעשות?

היו"ר נ. חת:

הוועדה יכולה לדרוש רק ברבר ההבאה לסדר-היום או אי-ההבאה של סתי ההצעות שעמדו

או על הפרק.

ד. הכהן:

ברצוני להביא לפני הוועדה ראשית כל את ההסתמכות על דברי מטעם חבר-הכנסת סינף בכינוס ההתקייים כמדומני לפני שנים שלוש הדסים ואשר הסתתפו בו כ-30 חברים. חבר-הכנסת סינף הסתמך על איזה דוגמה שנתתי והיא נכונה. בכינוס זה דובר על הגבלות מסויימות, וברצוני לציין שדובר על הגבלות בלבד, ברורות למדי, שהממשלה צריכה לסייע להגבלת גידול חזירים במדינה על-ידי כך שתאסור על בתי המולים שלה ועל מחבתיה למכור שיירי אוכל למגדלי חזירים וכו'. נכון אמנם, שהיו אז חברי כנסת, אינני זוכר את מהיכ סינף, אולם זכור לי כי תהיכ להניח הציע להכניס חוקה בענין זה; היו אף חברי-כנסת מן הדתיים, כמדומני, אפילו השר שפירא שאמרו שהענין אינו כזה שיש להכניסו לתחומי תחיקה מסויימת אלא למסגרת הוראות בלבד. דובר, כמייכ על טעמים כלכליים והבאתי אז דוגמאות מהודו, שטחתי אף לסמוע את הפטורקים אשר הקריאו שטארו של ברל כצנלסון, אבל רבותי, אל תראו בזה יותר ממה שיש, כי ברל כצנלסון לא בר על שום תחוקה ועל-כן אין לפרט את דבריו בדרך מרחיקת לכת, ואני חוזר ואומר, כי מטעמים כלכליים אי-אפשר לחייב זאת אבל יש מלבד זה גם טעמים אחרים, הרי זו מדינה, ומדינה אשר מדברת גבוהה על דמוקרטיה ואני רוצה לומר לחבר-הכנסת חזני: אשר דיבר יפה מאוד על תחושתו של העם, כי אותם היהודים הטובים אוכלים כולם חזיר ועל-כן אל לך להעלות כוח תחושת העם ולבטא לי את העולם ההלינסטי, כי אינך יודע איך יוטב העולם ההלינסטי הזה בכל תחושתך ועד היום הזה אינני יודע איך ספר "סיר הסירים" נכנס לתנ"ך? האם לא יתכן במדינת ישראל לגדל חזירים ולרמוז דמוקרטיה ומוטבים יסודיים של דמוקרטיה כן יתכן?

כי מה? זאת דמוקרטיה, ובזאת אני פונה בעיקר לא אל הדתיים שבכם, אלא אל יודי הבאים וחותרים בכנות כזאת על הצעת חוק כזאת, שהיא גרועה מהצעת החוק של תהיכ לורנץ - ואינני מקבל גם את הצעת לורנץ - כי במה אתם חושבים יותר? חשבתם גדול יותר מסום שאתם עצמכם אינכם מאמינים בזה, אתם עצמכם אינכם שומרים לא רק על ענין אכילת חזיר אלא בכלל על חוקי כסרות ואתם רוצים בכוח הדמוקרטיה לסייע למיעוט מסויים ובינתיים להכות במיעוט אחר? אינו דמוקרטיה זו, איזה מוטבים של חפפס כאן?

זו.

חברי הנכבד מר ישעיהו הפנה תשומת-לבי לרגש היהודי טעה טבעיר הקודם ירושלים, מול בנין הכנסת מוכרים בטר חזיר, האם על כך אפשר לספור בטעה שיש לבדוק במסקפת ציר את הדבר?

ס. חזני: שיטבו יהודים בגטו - זוהי כן דמוקרטיה?

ד. הכהן: אני אומר לך מה זה דמוקרטיה - לא כל

בעיה דמוקרטית חייבת בעולם להיפתר

כמו שרצוי לך ולא לזולתך, וביחס לרוב בענין זה אסור גם מינץ ביטיבה האחרונה לכשהוא הסתמך על דבריו של מר הלוי סגל לכו סאלונים בדבר קניית בטר, שאין איש מחייב לחתום שהוא רוצה בטר יפה טעה שהוא יודע שיחלקו טורה בטורה בטר טריפה ובטר כטר. ידוע לי, מהייט חזני, גוי נוצרי, שהוא מהנדס אמריקני, מחיפה, אשר חתם על בטר כטר מסום שהוא רוצה בבטר טרי, אם כן גם אותם אתה כולל ב- 87%? לא כך המצב, אין לכם להסתמך על השאלון בענין זה ולחטוב עצמכם לרוב, כי אתם סיעוט קטן, ואני יכול להגיד לחייט חזני כי מסאל עם כזה כמו ססיר לכו מינץ - אני יכול לסדר לכם מסאל עם אחר: אילו היסלר היה מעביר מסאל-עם לחוקי הפליה נוד יהודים היה מקבל רוב גדול, לא על-ידי מקלות של אס-אסים, בו אז טו? אני רוצה לומר למר מינץ שיש מוטגים של מוטט טגם הם טעתיים אם אין זה פוגע בקהל כולו, ואילו כאן, בחוקים כאלה כמו אכילת חזיר אתה רוצה להסתמט בחייט אסף ובחייט ישעיהו שיחתמו על החוק?

ס. חזני: מה זאת-אזטרת רוצה להסתמט? האם אסף הוא ילד?

ד. הכהן: האם אתם תאסרו על 200,000 נוצרים

לגדל חזירים ולאכול חזירים, האם אלה

המוטגים שלכם על דמוקרטיה, איזה מוטגים יש לכם רבותי המחוקקים בטרינת-ישראל - את האדוקים אולי עוד אבין, אולם את חברי מר ישעיהו אני שואל: באיזה ארץ יש דבר כזה? אם אביא לדוגמה את איטליה, ש-98% מתושביה הם קתולים ולקתולים אטור ביום ו' לאכול בטר, אולם כאשר אכלתי בעיר הוותיקאן במטעדה אומר לי המלצר: היום יום ו' ולכן יש לי רק שלוש מנות בטר ועשר מנות דגים - שלא יגיטו בטר - וזה באיטליה ש-98% מתושביה קתולים ובעיר הוותיקאן. גם בארץ של רוב מוטלסי, אצל איבן סעיד, אינני מטוכנע שיש חוק המחייב צום ברמדאן. אילו היינו טדינה אוטוקרטית - הייתי אולי מבין, אבל מה מוטגים טני האדונים המטוכובדים האלה, מחוקקים בישראל, אין הם עוזרים למדינה דמוקרטית להעביר חוק כזה? לכמות על עטרות אלפים אנשים, וכל המוטגים האלה אשר הזכיר חייט חזני אצל פילון האלכסנדרוני אינם נוגעים בהם כלל, ומורה כזאת להטיל על עדה נוצרית כאן-טלגביה אכילת חזיר היא בדיוק כמו שאצלן אכילת אודז - אינני טוכן לקבלה בטום אומן.

אינני טוכן אף לקבל ומורה אחרת הנאה

להגביל את גידול החזירים בנצרת בלבד, כי יכול להיות גוי נוצרי אשר יש לו דיר חזירים בירושלים וזכותו לגדלם במקום מוטבו, זו זכותו הדמוקרטית האלמנטרית, אני חוטב שאין להטיל חומרות גם על יהודי הרוצה לגדל בחצרו חזיר, ובטטח זה איפה יהיה הפיקוח שיאסור זאת עליו והאם לטם כך ייכנס אדם לבית-האסודרים? אם נקבל זאת הרי איזה מין יהודים יהיו בארץ הזאת מחר, מי יודע אם לא תבואו מחר באותם הנימוקים גם בטאלת הפיאורת ובענינים אחרים על-מנת לטלא לכם איזה אורירה טובה של סבת-קודט?

ס. חזני: זה אומר משהו שחייט ישעיהו הטף לפיאורת אינם מצטרפים ואילו לבעיית גידול החזיר

במדינה הנם מצטרפים.

זו.

ד. הכהן:

אני מודיע לך, שבכינוס אשר השתתפתי בו רק לפני שנים שלושה חודשים, מאז כל-כך בקרש צ'נדו הלכתם בענין זה; אז לא דובר כפי שאתם מדברים עכשיו, אז דובר רק על אספקת כל הפסולת של בתי-החולים ומחנות הצבא לחוות גידול חזירים ולא על דעתי שיטנעו זאת גם מנוצרים שזוהי זכותם, מדוע לאטור את גידול החזיר על הנוצרים?

לכן, אני חוזר ואומר, כי לא יתכן במדינה דמוקרטית שאנו הרוב בה, רוב לא דתי, רוב אשר אינו מאמין פי מבחינה מצפונית צריך להעביר כאן חוקים כאלה - ולו גם היה רוב דתי, והוא ישנו אצל איבן סעוד, הרי גם שם המוסלמים הליברליים אינם מביאים אותו לכשיחות לב, לדעת עין כזאת, ואינני רוצה להתבטא במלים קטות יותר. לגבי אנשים אשר אינם יכולים להתגבר על יצרם והרוצים שבהם זה תיעלם מן העולם - זאת אין מי ינה דמוקרטיית יכולה ואף אריכה לסבול, בארץ דמוקרטית הרי הרוב יכול לטע ע מן המיעוט, הרוב פתייב את המיעוט בדבר שהוא כללי, בדבר שאינו פוגע במיעוט.

ה. מיגורי-כהן:

אינני חושב שיש צורך להרחיב את הדיבור כל-כך בכעיה זו.

דעת סיעתי בענין זה כדעת השוללים את גידול החזיר במדינת ישראל והיא תצביע עם כל מי שיצביע בעד עקרון זה. בזה אני מסתפק הפעם.

ע. אסף:

לי נדמה שהדיון בוועדה צריך להיגמר בקצרות הצעות ומסמלה ולא אחרת האסביר את עמדותי: הפצת לאחור שהחליטה להוריד את הבעיה מסדר-היום קיבלה לתשומת לב את הודעת הממשלה, ומסתמעות אור-כך שב חילופי דברים החליטה בכל זאת למסור את הענין לוועדת הפנים על-מנת לברר פרטים נוספים, אבל, לדעתי, על בסיס זה של הצעת הממשלה, כאתר החברים אשר חתמו על הצעת החוק בענין גידול חזירים במדינה לא עלה על דעתי אף לרוב שבחתימתי אני מתקטר להצעת החוק או לפרסיה מסוים סברור שכאשר מניחים בעיה על שלתן הכנסת יהיו לה עוד כל מיני גלגולים, אלו שבחתימתי הבעתי את תמיכתי בהצגת הבעיה בפני חברי הכנסת ובמציאת הסדר לגביה. זאת היתה מטרת החתימה ואני מתאר שגם מטרת האותמים האחרים, בכל-אופן לא חתמתי על הצעת חוק זו כמציאת פתרון סופי לבעיה.

לדברי מהיכ ד. הכהן אני רוצה לומר, כי לו היה עקבי בעמדה שהביע כאן היה מתנגד לחוקים רבים שהיו בכל זאת מצביע בעדם, ואילו אני לא שמעתי שאיננו מתכוונן להצביע בעד חוק ניטואין וגירושין שיש בו גם כן כפיה מסויימת נגד האוכלוסיה.

ד. הכהן:

יש כאן הבדל גדול, אני לא מסיל זאת על נוצרים.

ע. אסף:

פירוש הדברים שאנו, בתחומי המציאות הפוליטית, המתחשבת ברגשות ובמוסגים של חלקים מסויימים של הציבור היהודי בארץ, תושבים שיש הכרח לגלות גמיסות ונכונות להבנה ולויתורים הדתיים. ובעיה זו שייכת לסוג זה של ענינים. ההבדלה בין דתיות לבין לאומיות בקרב היהדות היא לגמרי אחרת מאשר בכל אומה ולסוגן, מפני שיכול להיות צרפתי, או איטלקי מצויין גם אם לא יהיה שתדלי, אם לא יהיה נוצרי בכלל בשעה שלבני בן-דת אחרת/רי הבעיה היא הרבה יותר מסובכת ועל-כן אין לעשותה כללה כזאת מסוג שמציאותנו טונה מבחינה זו.

יחד עם זה אינני חושב שמישהו מציע איסור אכילת חזיר אלא מציעים איסור גידול חזירים, מסוג שזה פוגע ברגשות של חלקים מסויימים של הציבור היהודי בארץ ואנו רוצים להימנע מפגיעה כזאת. אולם, מתוך סמביליים את גידול החזיר - בגבולות הצעות הממשלה -

למקום מסוים אשר בדרך-כלל אינו מאוכלס על-ידי אנשים שהדבר פוגע בהם, אני חושב שהבעיה הזאת מצאה את פתרונה בחלק נכבד.

טאלה שניה אשר עוררו חברים, שאינני טוצא את פתרונה היא שאלת הפיקוח. הפיקוח במדינת-ישראל, כפי שידוע לכם, בדרך-כלל לא הצליח באחריות גבוהים אף בזמן שהיה בסלוא היקפו, וכיום אינו קיים כלל. ובכן, מה פירוש הדברים שהמטסלה תוציא צווים אדמיניסטרטיביים מבלי שתחשוב כיצד להבטיח את קיום הצווים הללו? המטסלה אשר צריכה להיות אחראית על צויה ותקבותיה אסור לה שתוציא צווים אם אין לה אמצעים אשר יבטיחו, ולא רק באחרז מסויים, את קיומם.

מסור זאת לחזני ולחבריו והם יקבלו זאת ברצון וללא תסורה.

ד. הכהן:

אם תחזור שנית על דבריך כי אני אביע את נכונותי לכן.

מ. חזני:

עד כמה שנראה לי, נותנות הצעות המטסלה את הפתרון בנובולות האפשריים. נוסף לכן צריך אולי לחפש ולחזור ולחפש על-מנת לטוצא דרכים נוספות, קונסטרוקטיביות, שדובר עליהן בישיבה הקודמת ואם עכשיו לא הצליחו הרי בכל זאת באופן אובייקטיבי ישנן אפשרויות. ואם ידוע לנו שהביקוש לבשר חזיר גדל בתקופה האחרונה אך ורק מפני שהאוכלוסיה רעבה לבשר ולא דווקא מפני שרוצים בבשר טריפה הרי יש אפשרויות אובייקטיביות בארץ להקטין למעשה את המסיכה לזה ועל-ידי-כך לצמצם את הגידול.

ע. אסף:

אני חושב שאם נסתפק בהצעות המטסלה

הרי בזה הסבנו את מה שרצינו להסיב.

מאחר שעלינו להיכנס היום לשאלה נוספת אשר לגביה נתן, ביום ד' שעבר, מיט

היו"ר נ. חת:

ראש המטסלה שר טרת הודעה בטפי לסליאת הכנסת, שהדבר הועמד בסבוע שעבר על סדר-יומה של הוועדה אשר לא הספיקה לדון בזה וכי היא תדון בזה בסבוע זה ומאחר שאינני יודע אם הוועדה תוכל להסריח את שר המסחר והתעשייה להסתתף בדיוניה באותו המספר שבו מתנהלים הדיונים הייתי מציע לסאול את השר אם יל'משהו להעיר בנידון, או אם יהיה טובן להופיע עוד פעם - זאת עלינו לדעת על-מנת לכוון את סדר הדיון.

שר המסחר והתעשייה - פ. ברנטטיין: בהסכמת הוועדה הייתי טובן עכשיו להעיר אי אילו הערות, אם כי אני

טובן להופיע טוב השאלה היא רק אם הדבר יהיה באפשרותי ואין לי הבטחון שאוכל תמיד לטוצא את הזמן המתאים לכן.

ובכן אינני רוצה להיכנס עתה להיסטוריה של הדברים אשר התחילו עוד בטרם היתה קיימת המטסלה הקואליציונית הזאת, כאשר נתמרגנה קבוצת חברי כנסת אשר בטטה פנתה מטלות למטסלה ושר החקלאות ואני, כשר המסחר והתעשייה שמענו, את הדעות וההצעות שהוסעו אז אשר היו בעיקר בכיוון של אמצעים אדמיניסטרטיביים לשם צימצום גידול התזירים במדינה. הבאנו את העניין בזמנו בפני המטסלה וזמן קצר לאחר הפגישה הזאת התקיים הדיון במטסלה. המטסלה עמדה כבר אז לקבל החלטות, אולי, בעיקר בכיוון שאחר-כך נתקבלו, לא בדיוק, אלא שאז הודיע מי שהיה טימ ראש המטסלה שר האוצר, שהוא חושב שעליו עוד להתייעץ עם חברי סיעתו בדבר. ומאחר שהמטסלה לא יכלה שלא לקבל את המניה הזאת טצרו ומאחר שעוד לא נתקבלה אז ההחלטה נסארו הדברים תלויים ועומדים ובינתיים עברו על המטסלה זמנים לא תמיד כל-כך קלים, על-כל-פנים היו על סדר-היום הרבה מאד נושאים, ואם כי עקב השאלות אשר נסאלו בכנסת לחצתי כמה פעמים, הרי לו יכולנו למנוע איחוד די רב, כמדומני, עד סוף-סוף קויים הדיון השני ונתמנה ועדת שרים אשר בה השתתפו, אם אינני טועה, אשר לבון,

טר הדנות, שר המשפטים, שר החקלאות ושר המטואר והתעסיה. בוועדה זו באנו לידי הצעות מסויימות בדרך של פשרה, הצעות כפי שהובאו אחר-כך להחלטת המשטלה. ברצוני רק להגיש, שצטזם השטח בטווח אחד נתקבל על-ידי הוועדה הזאת כוריתור לשר הדתות אשר עמד על כך שהגידול לא יהיה בכל המדינה אלא רק במחוז אחד, כפי שאמרתי, לא חר שהובאה ההצעה לישיבת המשטלה התנהל שם ויכוח ארוך מפני שהיו חברי המשטלה, לא מהבלתי חשובים ביותר, אשר ראו בהצעתנו פגיעה בחופש המצפון ורק הודות לעובדה שהוועדה כולה הגנה על ההצעות האלה נכנעו אותם החברים אשר למעשה הונג גרו להצעות אלה, כך שהחלטות אלה היו כבר פרי של פשרה מסויימת.

לעצם העניין לי קשה לדבר. אני מודה שבהרגשת העם יש איזו טלידה, שהיא ודאי פרי ההיסטוריה, הלא דברים כאלה אי-אפשר לכפות לפי איזה שיקולים הגיוניים, יש דברים שאין להם הנטקה סכלית כשם שלרוב חוקי המזון אמנם, בתקופת ההסכלה השתדלו להסביר חוקים אלה גם כחוקים הגיוניים, אבל אני מטופק מאד אם להסברה זו יש יסוד, עכ"פ כך נקבע הדבר, זה חוק מן הסמיים ועל זה אי-אפשר להתרוכח בניטוקים סכליים, אלא מה? - עובדה היא שגם בתוקף איזה התפתחות היסטורית חלק לא קטן של העם התרחק מהמסורת וחלל להרגיש במסורת כמתייבת בחיים היום-יומיים שלו ולפי מושגי הדטוקרטיה כמובן ניתנת הזכות לאלה שאינם מאמינים להשמיע טענותיהם שעה שרוצים להטיל עליהם כפיה מצפונית. אפיוצים להטיל עליהם דברים שאינם מאמינים בהם ועד כה הדבר עוד באופן יחסי פשוט. אלא מה? נכון שכל ההיסטוריה היהודית נקבעה במידה גדולה על אותה מסורת דתית שהיתה בהיסטוריה היהודית בתוקפה כמעט עד לפני 150 שנה, רק אז התחילה להתרחקות מן המסורת, היו אמנם גם קודם לכן טטיות, בייחודה באמר: "מה לי חוקים והמשפטים האלה" - דברים אלה טוכיחים שהיו כבר בזמן ההוא כוטרים בעיקר, אבל אנו עומדים על המציאות כפי שהיא היום, מזה נובע שיש בחלק גדול של האוכלוסייה נטיה להטיל על העם כולו את המסורת הזאת בתוקף הזכות ההיסטורית ונגד זה ישנה התקוממות והתוצאה טוכרחה להיות במצבנו פשרה מסויימת.

ואם מדברים כאן על חוק הרי לא זו בלבד שיש כאן נוצרים טאי-אפשר להגיד שיש לנו פשוט פלגלך זכות לפסוח על זסטם, אלא שתקיפת חוק כזה היתה גוררת אחריה, לדעתי, לטיבוכים ולוויכוחים רחבים בטטחים אחרים ל-סמך אותן הסברות ועל סמך אותן הטענות, ואם החלטות המשטלה היו נבחינת פשרה בין ההסקפות הטונות אני חושב שהיה זה המכטימום. אנו, בינתיים, שואפים גם כן לצעדים יותר קונסטרוקטיביים, לספק בטר כטר, והיות ונושא זה צץ גם כן בוויכוח רצוני, אוב, להגיד שהיו לנו קטיים גדולים בזמן האחרון עם אחת הארצות העיקריות אשר מן מקבלים את הבטר, עם ארגנטינה, והפעם לא עקב קטיים בטחטיסה אלא עקב המצב הכלכלי שם באשר ניהלו מדיניות מסויימת, שאין לי כל רשות או זכות להביע דעתי לגביה, אבל כתוצאה מכך היתה אספקת הבטר בתוך המדינה עצמה לקויה ומדיניות המחירים שם אף הניעה את הטגדלים שלא להביא בטר לשוק, כך שגם בארצנו היו קטיים באספקת המנות, אולם בינתיים פתחנו במקורות אחרים ואני טקווה שבזמן הקרוב נתגבר על התקלה העיקרית, אין זה אומר שנספק בטר בטמדים כאלה שיהיה בהם טטום התחרות מספקת לבטר הטזיר. בקטר לייבוא ללא תשלום - ביוס לזה עדיין מתנהלים דיונים מאד רציניים במשטלה. אנו שואפים עכטיו לייצוב השער וייבוא ללא תשלום עלול - אני מודה בזה - לסכך את ייצוב המטבע. יש לי בעניין זה דעות פרטיות אשר אינני רוצה לעמוד עליהן ברגע זה, על-כל-פנים אנו בעניין זה צריכים לחכות עד שהדברים יתבהרו במשטלה ואינני חושב שהחלטות ברורות וטגובטות יבואו בטאוור.

ועוד מלה בטאלת הפצת בטר הטזיר. בעניין זה אני מציע לוועדת הפנים - כמובן שתוך הכחה שהיא תקבל את הצעות המשטלה - להטביר את הדברים לעת עתה כפי שהחליטה עליהם המשטלה ואם הנזילה תהיה גדולה...

אתה מטפק בכך אדוני השר? אני חוטב שיהיה שטפון ולא נזילה.

מ. חזני:

זו.

ד. המסחר והתעסיה - פ. ברנסטיין: אני לגמרי אינני בטוח בנוזילה הזאת, כי לא בלבד שהובלנו את הנידול למחוז אחר, אלא שאף הסתדלנו לסתום את כל מקורות הסיון ואני חושב שצריך לתת להחלטות אלה שאנו למעול, ואם יתברר שהנוזילה תהיה גדולה תגדל הממשלה לחפש אמצעים נוספים בדבר מניעת ההובלה - ואינני מתעלם מן הקשיים הכרוכים בזה, והפיקוח הפיזי, אשר גרם לנו בזמנו לתקלות גדולות ובסוף דבר באה הדישה לבטל זאת, על-כל-פנים את המחסומים פתחנו ולא ברצון הייתי מחדש את הפיקוח, אולם אינני אומר שאם יתברר שהנוזילה תהיה גדולה שלא ננסה אמצעי זה.

ולאחרונה מה שנוגע לצד החוקי פרלמנטרי. אם כן, פה קרה טעות קצת מוזר, שהממשלה כתשובה להצעה לסדר-היום הודיעה החלטה מסויימת שהיא קיבלה בענין הנידון, מתוך הנחה שההודעה הזאת תהיה מספיקה בנימוקה להסרת הענין מעל סדר-היום של הכנסת. עד כמה שזכור לי הוחלט אמנם בהצבעה הראשונה להסיר את השאלה מעל סדר-היום, אולם היתה גחך-בין הצבעה שניה על נושא שונה במקצת ואז הוחלט להעביר את כל הענין טוב לוועדת הפנים. אם היינו להיות רבייסיים מאד הרי יכולנו, בענין זה, להניד שהממשלה בחלה טפלה. אבל, קרה דבר בלתי רגיל שהחלטת הממשלה על עניינים אדמיניסטרטיביים הרבאה בפני הוועדה, מה שלפי הבנתי לא הוועדה ולא הכנסת יכולות להחליט.

ט. חזני: אבל יכולות להחליט.

ד. המסחר והתעסיה - פ. ברנסטיין: זה ודאי, אבל אני מסופק אם הכנסת יכולה להחליט על אמצעים אדמיניסטרטיביים, היא יכולה לחוקק חוקים, אבל הדבר נעשה, הובא לוועדה, ולכן אני מציע לוועדה לאשר את החלטות הממשלה, או להחליט בפני הכנסת לאשר את החלטות הממשלה, ואנו מצדנו מוכנים מבחינה חוקית להסתכן. אמנם, אינני מומחה במספטים אבל עד כמה שאני מבין ד"ר פרלמנטר צודק, שלמעשה הסמכויות של הרשויות המוסמכות חלות על דברים שניתקם בכלכלה אולי, מאד אולי מה שאתה חושב ליחס פה בחלוקה שורה. ובכן, קודם-כל-זה מבחינה טכסטית נוטל מאד בספק מפני שהקיצוב גם כן אינו נותן חלוקה שורה, אבל אפילו אם נקבל זאת הרי נשאר העובדה שהדבריושאלה אינם מבטיחים שום חלוקה שורה - לא המניעה ולא האיתור - ונשאר האפשרות שאם מישהו יגיש, ואני מסופק אם מישהו יגיש, תביעה לבית-דין עליון, שיחיה פסק דין אשר יבטל את הסמכויות האלה או שיקבע שאנו לקחנו לנו סמכויות בניגוד לחוק, אולם, כפי שאמרתי, אנו מוכנים להסתכן בענין זה, ואם הוועדה תאשר את החלטת הממשלה לה נוכל להפעיל את הדברים ולראות מבחינה טכסטית יהיה צרור ואני מסופק אם מישהו יביא ענין כזה בפני בית-המשפט העליון.

היו"ר ב. חת: שמענו את דברי הסר שאצרות הממשלה ון פרי פטרה; כי הממשלה יודעת שיטנה אפשרות לערער על הצד החוקי שברבר והיא מוכנה להסתכן בזה; וכי הממשלה עומדת על החלטתה ומציעה לוועדה לאשר זאת.

י. יעריהו: ברצוני להביע את העתומותי להתרגשותו היתרה של מהי"כ ד. הכהן בענין זה. דוד הכהן אינו רואה דמוקרטיה בזה שאסף ואני יחד עם מינץ וחזני מאוחדים באינו דעה, או באי-זו הצעה. תבין כל השאלה הזאת היא שאלה מצפונית העשויה לשם שמיים ואני לא חושב שזה דמוקרטי להניד שהם כאילו יבצעו דברים שאינם האנשים האלה, שעה שכל אחד עשה מה שעשה מתוך הכרתו ומתוך מצפוננו יש גם הגזמה בכפיה שבענין זה, הגזמה מרובה, וכבר אמר מהי"כ אסף שאין אנו מציעים איסור אכילת חזיר - מי שמקיים את מצוות התורה רשאי שלא לאכול לפי דין תורה ומי שאינו מקיים דין תורה איננו יכולים לטות עליו זאת, ועל-כן לא צריך לייחס לחברים שהציעו הצעה זו איזו תמימות כזאת, או איזו חוסר יחוס דמוקרטי כזה. אין כאן כל כפיה, אף לא ביחס לנוצרים - זה ענין פרטי בהחלט. מה שנוגע לשאלת הנידול הרי הענין הוא אחר לגמרי, ובענין זה יכולה אף כל עיר או רשות מקומית אחרת

לאסור גידול בעל-חי, או בהמות מסוימות, או עופות באיזור שיפוטה
ואין בזה מטום כפיה.

אשר להצעת הממשלה, אמרתי כבר, שאם הממשלה
תתן דעתה בנקודת התורפה הזאת שמנצרת עלולה להיות לא רק בזילה אלא אף
שליפת הארץ בבשר חזיר, ואם היא תחפש אמצעים למניעת המכירה וההפצה
מנצרת הרי אין כל ספק שאקבל את הצעות הממשלה.

ג. חזני:
ברצוני לשאול אם תהיה הממשלה מוכנה
להודיע בכנסת שהיא רואה בסידור זה
מטום נסיון לשלוטה חודשים וכי תחזור לדון בדבר כעבור שלושה חודשים
לאור הנסיון אם תהיה בזילה או לא.

ד. הכהן:
ברצוני לשאול אם תהיה הממשלה מוכנה
להודיע בכנסת כי זו הוגבלה אמכסימלית
שהיא הגיעה אליה, מטום שאין לי הבטחון שמור לא יתחילו לחפש באבילות
הדואר כתלי חזיר.

ב. מינץ: אל תפתח, מתפשים בכל החבילות.

ברצוני לשאול את המר הנכבד באם הוא מוכן
להודיע לנו שיהיה יחס שווה לכל האוכלוסיה וגם אלה אשר אוכלים בשר כשר
יקבלו את אותן ההקלות לגידול בקר, עופות וברווזים באופן חופשי, באותה
מידה שיטנו חופש בגידול חזירים.

ה. המסחר והתעסיה פ. ברנסטיין: איני חושב שאוכל עכשיו להתחייב
לתת בשם המשלה הודעות איזה שהן
בכנסת. ודאי שאינני יכול להתחייב להודיע שהצעתנו באה כהצעת נסיון
לשלוטה חודשים, אולם אם יראו חברי הכנסת לאחר שלושה חודשים צורך לעורר
את הענין שחדש הרי הדלת פתוחה.

לטאלת מר מינץ - אם היינו רוצים
לקיים מצב מקביל לגבי בשר בקר היינו צריכים לצמצם את גידול הבקר
למחוז אחד וכן לסתום את כל מקורות הטזון לזה. אמנם אני מבין את
לבו של מר מינץ הרוצה להעביר דבר מסויים אבל האמצעי הזה אינו מתאים.

היו"ר נ. נת: אני חושב שאנו צריכים הפעם להביא את
הדיון לידי סיום ולהמשיך בו ולסכמו

בשבוע הבא.

מר הלוי:
ברצוני להעיר מספר הערות לדברים אשר
נאמרו כאן. קודם-כל אסביר את שאלת
המספרים, המספרים אשר מסרתי ברטמו לפני כנתיים ולו היינו עורכים היום
הרטמה היו המספרים יכולים להיות אלה או אחרים. שנית, אין זה קובע
לחלוטין בפועל כמה אנשים אוכלים כשר וכמה לא כי מה שהאנשים אוכלים
בביתם או שלא בביתם אין זה קובע.

שנית, אני לא ביקשתי חוק, רק אמרתי,
לאור הצעתו של היועץ המשפטי שלי, ד"ר פרלמוטר, שאני מקבל אתה, שאינני
רשאי להיזקק לנימוקים זתיים ובהצעות חוקים לכנסת ולממשלה.

שלישית, בעקבות דברי המייכ אסף, יסנן
הצעות רציניות ודחופות בטוח הגידול המקומי של עופות, אשר יאפשרו
להזיז במידה ניכרת את אספקת הבשר לאוכלוסיה. כאן בודאי ובוודאי
שאספקת הבשר הכשר עלולה להשפיע על ממדי הצריכה בבשר חזיר, אף-על-פי
- ואני חוזר ואומר - שהחזירים הם מאירי גידול, גידולים מכלל פסולת
והוצאות גידולם קטנות מכל הוצאות גידול אחרות בממדים אינסטיביים.

ב. שאלת הבחירות לעיריית נצרת

היו"ר נ. חת: בעיית הבחירות בנצרת הועלתה על-ידי חבר הוועדה סר פרי, לפני מספר שבועות, כשפנה אל הוועדה בזו הלשון: "אני מבקש להעלות באופן דחוף בישיבה הקרובה של ועדת הפנים את שאלת הבחירות לעיריית נצרת, ולהזמין מבעוד מועד את ב"כ מסרד הפנים". אף לי נראה הדבר כדחוף לגבי העדה - אינני זוכר אם היה זה באותו זמן, או מסוף לזמן, התפטרות עיריית נצרת - שעה שהעליתי את שאלת הנכונות להעמיד זאת על סדר-היום.

הזמנתי לישיבתנו היום את המנהל הכללי של מסרד הפנים והוא יספור לנו את דבריו.

סר פריאל: לפני כשבוע שבועות, עוד טרם הגישה הוועדה המנהלת היום את עניני עיריית נצרת את התפטרותה למסרד הצבאי, התעוררה בעיית הבחירות בנצרת בפני המטסלה. המטסלה העבירה את הדיון בבעיה זו לוועדת הפנים והשירותים שלה שם נחקרה הבעיה ביסודיות לאחר חקירה הגיעה הוועדה לכלל מסקנה שיש לערוך את הבחירות בנצרת במהירות הטכטימלית.

ברור, שבחירות בעיר כנו נצרת, שלא נערכו בה בחירות מאז קום המדינה, אינה מהווה בעיה פשוטה כל-כך. בדרך-כלל הכנת בחירות לעירייה עורכת למסרד הפנים תקופה של ששה חודשים, אנו מקווים שבנצרת נוכל להתגבר על בעיה זו בתקופה זו או אפילו בתקופה קטנה מזו.

א. פרי: ובכן, ישנה בעיה כללית של נצרת, בעיית המטסלה הצבאי, בעיית המצב הכלכלי וכו' שאין אנו גנים במה לפי הנושא שהועמד כאן לבירור; אנו דנים בשאלה חלקית, והיא אמנם חשובה לגבי פתרון היקף השאלות הכרוכות בנצרת העיר - היא בעיית הבחירות. בענין זה רצוני להזכיר לחברי הוועדה, כי לפני חודשים אחדים, זמן קצר לאחר כניסתו של סר הפנים החדש לתפקידו, על-כל-פנים היה זה לא לפני חמישה שבועות אלא הרבה יותר, מסר לנו סר הפנים הודעה בסם המטסלה אשר החליטה לערוך בחירות חדשות בנצרת בתקופה הקרובה ביותר, והוא גם - קשה לי לומר שהתחייב - הביע דעתו שיעשו כל ההכנות הדרושות להחטת הבחירות וכי שתחילים כבר לעסוק בהכנת הדברים. בהתאם לזה, בדפה לי, הודעתו זו של סר פריאל עומדת בסתירה כל שהיא להודעת סר הפנים, כי לפי הודעתו של סר פריאל החליטה ועדת הפנים והשירותים של המטסלה רק עכשיו על עריכת הבחירות, ואילנו כל חברי הוועדה - והדבר אף רשום בפרוטוקול - חיינו בהרגשה הזאת, חיינו בהכרה הזאת, שבינתיים עוסק מסרד הפנים בהכנות, ובינתיים עברו חודשים וראינו עד היכן הגיעו הדברים - שהתושבים סירבו לשלם מסים, שעיריית נצרת התפטרה ושבכלל כל התפתחות הדברים בנצרת הגיעה להתפרקות טכטימלית.

אני קובל על כך שלא קויימה הודעת סר הפנים בסעתו ואנו חייבים, לדעתי, בהתאם להודעה החדשה אשר נמסרה לנו עכשיו על-ידי סר פריאל לטבות את המועד של עריכת הבחירות שהיום הזה או מלפני שבועיים. אבר זה שאינו כסורה "לסדנו" לנהוג כובד ראש בהודעות המטסלה.

אני מציע כטו-כן לרשום את הודעת המנהל הכללי של מסרד הפנים, כי הבחירות בנצרת יערכו תוך ששה חודשים - שזה המועד הטכטימלי - והייתי מבקש אם אפשרי הדבר בישיבה הזאת או באחת הישיבות הקרובות, אולם לפני הפגרא, שתימסר לוועדת הפנים אינפורמציה יותר כוללת, יותר מדוייקת, על מצב הענינים בסטח זה, מה הן ההכנות, מהו לפי הערכת מסרד הפנים מספר האנשים אשר ישתתפו בבחירות, ומה הרכבה של ועדת הבחירות שתמונה, ובענין זה הייתי מציע, מכיון שמצב הענינים שם אינו תקין והעירייה אינה מייצגת באופן דמוקרטי את כל התושבים, שהרכב ועדת הבחירות יוצע כאן על-ידי סר הפנים ויאוסר על-ידי הוועדה הייתי רוצה לוועדת הבחירות תהא מייצגת ומסקפת את כל התושבים בהתאם למסקלם.

י. חביבי:

טאחר שיטנן טפועות שהבחירות בעיריית נצרת לא יהיו כפי שמתנהלת בחירות בכל חלקי הארץ, אלא לפי קוריות, סיבויים וכו' וטאחר שטדובר כאן על ההכנה לבחירות, הייתי טציע שתקבל ועדת הפנים החלטה, כי הבחירות העירוניות בנצרת יהיו כפי שהן בכל מקום בארץ.

טנית, הייתי רוצה לדעת טמתי טתחיל טטרור הפנים למנות טסה חודטים?

י. יטעיהו:

ברצוני לסאול כיצד יתנהלו הענינים הטוניציפליים בנצרת עד לתקופת הבחירות ותוך תקופת הבחירות?

ט. חזני:

האם יכולה או טוכנה הטטטלה לקבוע עכטיו את טועד הבחירות בנצרת בטים לב לצורך שהכנת הבחירות טס?

טר טויאל:

טאז בוא טר הפנים הנוכחי לסטררו הוט היה בדעה טיש לערוך את הבחירות לעיריית נצרת, כלוטטר, להפוך את הוועדה אטר טונתה בזטנו על-ידי טר הפנים הקודם וטטר טנהלת עד היום את עניני נצרת, לטועצה נבחרת טאנטי הטקום. אטום, ועדה זו תטטיך עד הבחירות לסטט כוועדה טטונה ותנהל את עניני עיריית נצרת ולפי טעה אין כל סירוב טצדה לעטות זאת אף-על-פי שהטפטרר בטעתו וחזרה.

בעיית הבחירות לעיריית נצרת הובאה בפני הטטטלה, כפי טטטרתי, לפני טבעה טבועות ונידונה טם בפעם הראטונה, ובחקרה יטודית על-ידי ועדת הטבים הטטותפת של פנים וטירותים אטר החליטה רק לפני כחטיטה טבועות באופן טופי שהבחירות בנצרת תיערכנה בטהירות הטכטיטלי. אחזור וטדגיש, כי לא אטרתי שהבחירות תיערכנה תוך תקופה של טסה חודטים, אלא, שהבחירות לכל עיריה טטודרת דורטות הכנות של טסה חודטים בערך ולכן אי-אפשר יהיה לערוך את הבחירות בנצרת, לפי דעתי, לפני תום תקופה של טסה חודטים. אין זו הבטחה טצדי ולא ניתנה לי הטטכות טטעם טר הפנים או טטעם הטטטלה להודיע את התאריך הטדוייק, או התאריך הטטוער של הבחירות, בטטכותי לטטור לנוכחים את ההודעה טטטרתי שהבחירות לעיריית נצרת תיערכנה בטהירות הטכטיטלית ובתחטטב הצרכים הטכניים הדורטים הכנה.

אטר להרכב ועדת הבחירות אין אטטרות להביא לוועדת הפנים את הרכב החברים בוועדת הבחירות. בענין זה הקובע הוט החוק, והחוק עצמו, ואין לסטרר הפנים אטטרות לסטות טן החוק, ואין בדעתנו להביא לפני הכנטת איזה סינוי בחוק אטר יקבע אופן בחירות טונה בנצרת טאטר בטקום אחר. לכן, באותה צורה טטטנים ועדת בחירות בכל הערים האחרות טטונה ועדת הבחירות בנצרת. זוהי אף תטובה לסטלה הטניה בענין זה של חה"כ חביבי, טשהטטלה תערוך בחירות בנצרת בדיוק כטו בערים האחרות בטדינה ואין טום רצון, ואין טום תיכנון לסנות חוק בחירות זה טכל חוקי הארץ האחרים, ברם נהיה טוכרחים לתבוע טילוי תנאים בנצרת כטם טאנו תובעים בטקוטות אחרים.

לטאלת חה"כ יטעיהו - הרי יתנהלו הענינים בנצרת עד לבחירות על-ידי הוועדה הטטונה, כי אין כל אטטרות לנהל את הענינים בנצרת בצורה אחרת, בי החוק גם כן קובע את הטצב לגבי עיריה טאין בה נבחרים.

לצערי, אין באטטרות הטטטלה לקבוע תאריך טטויים לעריכת הבחירות, זה טתפקידו של טר הפנים לקבוע.

ג. פלט:

לאחר הודעתו של ב"כ טטרר הפנים נדטה לי, טכולנו הרגטה טאנו הולכים לקראת הסדר הענין והרי כולנו טעונינים בחיים ציבוריים דטוקרטטים תקעים בטקוטות הטטוכלטים באוכלוטייה ערבית.

אני חוטב טרצוי היה לסכם את הדיון הזה בהחלטה ברורה יותר על-טנת לצאת טתוך טעגל הקטטים של נכונות לעריכת בחירות ועריכת בחירות בפועל וטני טוטל את יו"ר הוועדה טם לט רצוני היה יטעיהו

ועדת הפנים,
4.8.53

זו.

תסכם את הדיון בקבלת החלטה שנוסחה בערך כזה:

ועדת הפנים, אחרי שדנה על החלטת המסמלה בדבר עריכת בחירות לעיריית נצרת, שבקסת מסמל הפנים לקבוע את מועד הבחירות תוך חודש ימים ולהודיע לנוועדת הפנים של הכנסת על כך.

שמענו היום שב"כ מסדר הפנים, כי אי-אפשר יהיה לערוך את הבחירות לפני סוף חודשים סטטטיים טכניים ידועים, אולם לא שמענו כלל וכלל שתי כן תהיינה הבחירות ואם כך הרי הן יכולות להתקיים בעוד שנה ויותר, אף-על-פי שהתקבל הרושם שמסדר הפנים מעוניין בוודאי בזירוז הדבר. לכן, הייתי מציע לקבל את ההחלטה הנ"ל וטעילא יסתיים הוויכוח בטעלה זו.

ד. הכהן:

אני מצפה שהבחירות לעיריית נצרת תהיינה בטחירות האפשריות, ובמידה שידועה לי הטכניקה של בחירות, אני חושב שהבחירות יכולות להתנהל טובים יותר מאשר סוף חודשים, הן יכולות להיות בעוד ארבעה חודשים, אולם אני מתנגד להצעת חה"כ פלס, אני מתנגד לכך שנוועדת כנסת, או הכנסת יתערבו בסמכויות - ולא פעם הבעתי דעתי בטעלות אבזקוטיביות של שר או מסדר מטעמתי - וזו רק יכולים להביע טעמלה אבל לא להתערב בסמכויות

ה. סיגורז-כהן:

אני חושב, שכאשר הועלתה בעיית הבחירות לעיריית נצרת על סדר-היום ברור היה שהטעלים את הטעלה רצו לסמוע אם יבוצעו בחירות סם, בטו"ך כמה זמן ובענין זה היתה אפשרות בידי שר הפנים לקבוע תשובה ברורה ולא פשהו טעורפל, כתשובה המתחמקת אשר ניתנה היום. וכאשר ניתנה התשובה לנוועדת הפנים שהיא בכל זאת מוסד מחוקק, הריהי חייבת להביע דעתה בענין ולא רק לסמוע דברים טעורפלים.

מסו"ם כך, אני מצטרף להצעתו של חבר-הוועדה פלס, כי הוועדה תביע בקטתה למסדר הפנים בדבר התאריך הקובע לבחירות בנצרת.

סד סויאל:

אני חושב שהוועדה הזאת תחרוג מסמכויותיה אם תתבע ממסדר הפנים להצביע על היום הקבוע או על יום הבחירות ובענין זה לא נוכל להסכים שמסכות שר הפנים תסלל

ז. פלס:

אני מציע את ההצעה הבאה:

(א) ועדת הפנים רטסה לפנייה את הוועדתו של ב"כ מסדר הפנים, שהוחלט במסמלה לערוך בהקדם את הבחירות בנצרת;

(ב) הוועדה סבורה שיש לקבוע בהקדם את תאריך הבחירות לעיריית נצרת.

ד. הכהן:

אני מקבל את החלק הראשון של הצעת חה"כ פלס, כי הוועדה תרסו"ם לפנייה את הוועדה ב"כ מסדר הפנים.

א. פרי:

אני מציע:

(א) ועדת הפנים רטסה לפנייה את הוועדה בציג מסדר הפנים, כי המסמלה החליטה על עריכת בחירות בנצרת.

(ב) הוועדה קובעת, כי המצב בנצרת פחייב עריכת בחירות בטחירות ומכסימלית ביותר, ולא יאוחר מאשר תוך סוף חודשים, ופונה למסדר הפנים שיעסה בהתאם לכן את כל הסידורים הדרושים.

(ג) הוועדה מוצאת, כי יש לתת לה הזדמנות לחוות דעתה בענין טיבוי ועדת-הבחירות בנצרת והרכבה.

ועדת הפנים,
4.8.53

זו.

קודם-כל אני רואה שבכל ההצעות יסנה
הצעה מסותפת, שאפשר לקבלה, והיא:

הי"ד ג. חת:

ועדת הפנים רוסמת לפנייה את הודעת
נ"כ מסדר הפנים על החלטת הסמסלה לערוך בחירות בנצרת במהירות המכסימלית.

ההצעה - המקבלה.

הצעה סניה היתה של חה"כ פלס היתה לבקש
את סד הפנים לקבוע תאריך לבחירות בנצרת בהקדם האפשרי - הוא לקח בחזרה
את העניין של חודס ימים. לעומת זאת מציע חה"כ פרי שהוועדה תביע
מסאלתה כי הבחירות בנצרת תיערכנה במהירות המכסימלית ביותר ולא יאוחר
מאשר תוך סשה חודסים.

ס. הלל:
אני מסתפק בהצעה שקיבלנו ומתנבד להצעת
פרי ופלס.

י. יטעיהו:
אני סבור שכל תוספת על ההצעה הראשונה
שהקבלה סותרת אותה.

ד. הכהן:
אני חושב שאין זה מסככות הוועדה לקבוע
את סועד הבחירות, ואין זה אפילו מסככותה
למסור חוות דעת בעניין הרכב ועדת הבחירות.

הי"ד ג. חת:
אני מעמיד את ההצעות להצבעה.

ה צ ב ע ה

בעד הצעתו של חה"כ פרי - הוועדה קובעת, כי המצב בנצרת
מחייב עריכת בחירות במהירות המכסימלית ביותר, ולא
יאוחר מאשר תוך סשה חודסים, ופונה למסדר הפנים שיעשה
בהתאם לכך את כל הסידורים הדרושים - - - 3
נבד - - - - - רוב

ההצעה - נדחתה.

י. חביבי:
אני תומך בהצעת חה"כ פלס ומציע להוסיף
"רצוי" עוד לפני הפגרא.

ג. פלס:
אני מקבל תוספת זו, וסוכן שההצבעה
על הצעתי תהיה בסני סיבובים.

הי"ד ג. חת:
אני מעמיד להצבעה את הצעת חה"כ פלס
ללא התוספת "רצוי" עוד לפני הפגרא סנוסחה -
הוועדה מביעה מסאלתה, כי סד הפנים יודיע לה על התאריך בו יערכו
הבחירות בנצרת.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חה"כ פלס ללא התוספת - 4
נבד - 3

בעד הצעת חה"כ פלס כולל התוספת - 5
נבד - סיעות

ד. הכהן:
אין דבר כזה בחוק, זה אבסורד, איננו
יכולים להכריח מסדר מסלתי

ס. הלל:
החלטתנו אינה חוקית.

זו.

היו"ר נ. חת:

אבקס את חה"כ ד. הכהן לא לעסות
טובר זה בעיה טראגית כזאת, היו
סמוכים ובטוחים שאני בתור יוסב-דאס סוכר על גבולות סמכויות הוועדות
ואינני רואה בהחלטה זו סום פגם והחלטה בלתי-חוקית. הוועדה רק מביעה
סטאלתה לסר הפנים, מאחר שהחוק קובע סר הפנים יקבע את יום הבחירות,
וסאחר סר הפנים סר לנודעה את החלטת המסלה, כי יודיע לה על התאריך
סבו יערכו הבחירות וכי להודעה תיסר עוד לפני הפגרא, אין אנו מבקשים
סר הפנים להודיע הודעתו ברמה, אנו רק מבקשים פירוס להחלטת המסלה.
סר הפנים יופיע בפני הוועדה יססור או לא יססור סה סביכולתו.

עוסדת עתה להצבעה ההצעה
הסליסית של חה"כ פרי כדלקטן: "הוועדה מוצאת, כי יש לתחלה הזדמנות
לחוות-דעתה בענין סינוי ועדת-הבחירות בנצרת והרכבה". - אני חושב
ססוקדם לדון על-כך כל עוד לא ססענו כוונות אחרות ואני סציע להסיר
הצעה זו מסדר-היום.

ד. הכהן:

אני מציע סנצביע את ההצעה הזו
בעד ונגד, כי אנו את הפונקציה
הזאת איננו סמלאים בהתאם לחוק ואינני רוצה להסאיר פתח סנזמן סן
הזמנים יהיה הדבר הזה.

היו"ר נ. חת:

יכול להיות סקרה סתמנה ועדה בניגוד
לחוק ואז נדון אולם דבר זה אינו
קיים כרגע ולסם סה להחליט על דבר סאין לו בסיס בטציאות?

ובכן, יסנן סלוס הצעות:
(א) הצעת חה"כ פרי לעצם הענין; (ב) הצעת חה"כ ד. הכהן הסתבגהת;
(ג) הצעתי להסיר את ההצעה מסדר-היום.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת היו"ר, נ. חת - להסיר את ההצעה מסדר-היום - 4
נגד - 2

ההצעה להסיר את ההצעה הסליסית של חה"כ פרי - ב ת ק ב ל ה.

ה ו ח ל ט:

- (א) ועדת הפנים רוססת לפנייה את הודעת
ב"כ ססרד הפנים על החלטת המסלה לערוך
בחירות בנצרת בטהירות הסכסימלית.
- (ב) ועדת הפנים מביעה סטאלתה לסר הפנים
כי יודיע לה על התאריך סבו יערכו
הבחירות בנצרת, בהקדם האפשרי, רצוי
עוד לפני הפגרא.

ג. פלס:
מאחר טעומדת על סדר-היום סאלת
העיכונים בהוצאת הדרכונים ברצוני
להפנות בהזדמנות סנמצא כאן ב"כ ססרד הפנים את תסומת לבו לתרעומת
הקסה בענין זה סצד הציבור. הניסוק סטעס ססרד הפנים סיט להם סחסור
בסנבזון הפקידותי הוא ניסוק סאינו סתקבל על דעת הציבור.

א. פרי:
אני מססרף לדעת חה"כ פלס, והייתי
סציע לדון בסאלה זו בישיבה הבאה.

הישיבה סגורה.